

OBSAH

Předmluva	3
I. Morfologie papírenských vláken	5
1. Rostlinná vlákna	6
A. Zdřevnatělá vlákna	6
a) Bílá dřevovina	9
b) Hnědá dřevovina	10
c) Juta	10
B. Buničiny	11
a) Buničiny z jehličnatých stromů	12
b) Buničiny z listnatých stromů	12
Topol — Bříza — Buk — Kaštan — Javor — Eukalyptus	
c) Buničiny z travin	17
Slámová buničina — Kukuřice — Rýže — Alfa (Esparto) — Bambus Papyrus — Cukrová třtina	
d) Buničiny z japonských vláken	23
Kodzu — Mitsumata — Gampi	
e) Buničiny z juty, manily a adansonie	24
Juta — Manila — Adansonia	
f) Další druhy buničin	26
Bramborová nať — Rašelina — Trsteník — Lignit	
C. Hadroviny	28
a) Semenné vlasy	28
Bavlna	
b) Lýková vlákna s pravidelným, velmi úzkým lumenem	30
Len — Konopí	
c) Lýková vlákna s nepravidelným lumenem	32
Ramie	
2. Umělá vlákna	33
3. Zvířecí vlákna	33
Vlna — Kůže	33
4. Nerostná vlákna	35
Asbest — Skleněná vlákna — Vlákna struskové vlny	
II. Vliv mletí na vzhled a vlastnosti vláken	36
III. Optické základy mikroskopie	39
1. Světlo a jeho vlastnosti	39
2. Optické čočky	44
A. Definice a rozdělení čoček	44
B. Základní pojmy	45
C. Geometrické konstrukce obrazů	46
D. Vady čoček a jejich částečné odstranění	48
a) Vada sférická (kulová)	48
b) Vada chromatická	50
c) Astigmatismus	51
d) Skreslení obrazu (distorse)	51
e) Sklenutí obrazu	52
IV. Mikroskop	53
1. Úvod	53
2. Popis součástí mikroskopu	55

A. Zařízení mechanické	55
B. Zařízení optické	58
Objektiv — Okulár — Osvětlovací zařízení	
3. Přezkoušení vlastností mikroskopu	64
4. Ošetřování mikroskopu	66
V. Základní vybavení k mikroskopickým rozborům	68
VI. Mikroskopování	71
1. Příprava mikroskopu k rozborům	71
2. Rozvláknění vzorku papíru	71
A. Filtrační a neklížené papíry	72
B. Normální klížené papíry	72
C. Lepenky, silnější papíry a pod.	73
D. Barevné papíry	73
E. Papíry obsahující gumu	73
F. Papíry impregnované dehtem nebo živicí	74
G. Pergamenové papíry	74
H. Klížené papíry nesnadno rozvláknitelné	75
I. GOST 1782-42	77
3. Příprava preparátu	77
4. Postup při mikroskopování	82
5. Nedostatky zvětšeného obrazu	84
a) Skvrnitý a nejasný obraz	84
b) Žorné pole není dostatečně osvětleno	85
c) Obraz nelze zaostřit	85
d) Při větším zvětšení nemůžeme nalézt v preparátu zacentrované místo .	85
e) Nedostatky preparátu	85
VII. Vybarvování vláken a jejich identifikace	87
1. Příprava detekčních roztoků k mikroskopování	89
a) Chlorzinkjodový roztok	90
b) Roztok „A“	90
c) Sellegerův roztok	91
d) Roztok „C“	91
e) Roztok indofenolu	91
f) Wisbar-Lofton-Merrittův roztok	91
g) Stockerovy roztoky	92
h) Brightovy roztoky	92
i) Graffovy roztoky	92
j) Roztok malachitové zeleně	93
k) Roztoky podle GOSTU 1782-42	93
l) Floroglucinový roztok	93
m) Roztok anilin-sulfátu	93
2. Určení skupiny vlákna	93
a) Chlorzinkjodový roztok	93
b) Roztok „A“	95
c) Sellegerův roztok	97
d) Roztok „C“	97
3. Zvláštní rozbor	100
A. Rozlišení nebělených buničin — sulfitové a natronové (sulfátové)	100
Wisbar-Lofton-Merrittova metoda	100
B. Rozlišení bělených buničin — sulfitové a natronové (sulfátové) —	102
Stockerova metoda	102